

ность, ще бъде вѣчно невъзможенъ да истълкува мисль-тъ. Тѣй ако и послѣдній прѣдѣлъ на истината и на най-напрѣдналый успѣхъ на нашиты познанія ся виждатъ да сж докарали вситы законы, вситы силы, както по нѣкаква-си стѣлба, на единството, пакъ на всяка стѣпка това зачяло, на което духъ-тъ на съединеніето и на изобщеніето търси да покори вситы естествены явления, избѣгва отъ насъ и ся намира въ недостижноть.

Измамена испрвомъ отъ прѣльстителны бѣлѣжки, изгубена отъ несъвършены съзиранія върху начялото на сжществата, науката бѣше разгласила, че въ нѣкои обстоятелства, вешеството може роди живота, и что истыты силы на естество то сж быле другъ пѣтъ и сж още и днесъ зачяло на нѣкои създанія. Тая дързостна система е была на ветхити философи, на тія голѣмливи хитрителе, които, ако и да нѣмаха извѣстія отъ опыта и отъ прѣданіето, наеха ся, въ първити историческы вѣкове, да открьятъ съ мощь-та на самата тѣхна дарба първоначалный законъ на вселенна. Безъ да влѣземъ въ разбора на тия системы, что сж намѣрили до днешенъ день прочюти послѣдователе, и на които при всичко това успѣхъ-тъ отъ науката прѣобърна основиты, мы заблѣжваме само, что повышето изъ между нихъ поучаваха, че одушевленыты нѣчта и *сжщити богове* сж произлизали отъ земята.

Като гледаме, по върхнината на земята, тѣжъ чудеснѣ дѣйствителность, която прѣдѣда на съставленіето и разставленіето на органическыты тѣла, разумѣваме зачто ветхити ѣ сж дали имя обща *майка*. Даклемъ, ако испрвната или производителната причина на одушевленыты създанія трѣба да ся търси другадѣ, не е малко истинно, че растителныты нѣчта ся плодятъ въ нейныты нѣдра. Слѣдъ като прѣтърпятъ нѣкакъ едно майчино мѣтеніе, тия искарватъ къмъ небето своиты великолѣпны стебла, и оставать съединены съ земята съ кореніети си, както малкы дѣца на кърмителны грѣды; тия исчерпевать тамъ онызь особны зачяла, дѣто ги прѣработевать най-сетнѣ, за да ги направятъ сгодны да станать храна и подпорка за живота на добытацити: „Земята е, казва Плинь, ступанство на чловѣка, както небето е — на Бога. Ней сме длѣжни едно прибѣжище за ражданіето, хранѣтъ слѣдъ като ся родимъ, и откакъ ны добые, подпиратъ ны всякогажъ. Най-сетнѣ, кога останалото отъ естеството ны напустне, прѣбира ны, закрыля ны въ своята пазуха тогасъ по-мила отъ колкото другъ пѣтъ.“

Коя ли е тая тайна сила, что съживята еднѣ суравъ земля и нечувствителны начяла? Коя ли е тая душа, тойзь духъ на пойцити и на философити, който, распрѣснатъ въ най-вѣтрѣшни ты трошицы на вешеството, дава му едно особено движеніе едно ново сжществованіе, и приличазаного на една прозорлива майка, на скрито божество? Тая сила, той духъ, тая душа, съ която вешеството ся движе, причината ли сж на вситы сътворенія, что ся изпълняватъ прѣдъ очиты ни, и зачялотон а живота?